C/2024/1980

18.3.2024 г.

Становище на Европейския комитет на регионите относно пакет от мерки за подпомагане на МСП и BEFIT

(C/2024/1980)

Докладчик:	Kate FEENEY (IE/renew E.), член на Съвета на графство Дан Лири-Ратдаун
Отправни документи:	Съобщение относно пакета от мерки за подпомагане на МСП COM(2023) 535 final Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за борба със забавата на плащанията по търговски сделки COM(2023) 533 final Предложение за Директива за създаване на централна данъчна система за микро-, малки и средни предприятия и за изменение на Директива 211/16/ЕС COM(2023) 528 final Предложение за Директива относно бизнесът в Европа: рамка за подоходно данъчно облагане (BEFIT) COM(2023) 532 final Предложение за Директива относно трансферното ценообразуване COM(2023) 529 final

ПОЛИТИЧЕСКИ ПРЕПОРЪКИ

ЕВРОПЕЙСКИЯТ КОМИТЕТ НА РЕГИОНИТЕ (КР)

Общи бележки

1. изразява загриженост относно мащаба на геополитическите предизвикателства и предизвикателствата, свързани с конкурентоспособността, пред които са изправени европейските предприятия, и тяхното въздействие върху икономическата издръжливост на Европа; изразява съгласие, че МСП, които представляват 99 % от предприятията в ЕС и осигуряват две трети от работните места в ЕС, са изправени пред безпрецедентна несигурност, свързана с нестабилността в настоящия глобален икономически контекст, с ограничения на веригата на доставки, недостиг на работна ръка, особено на квалифицирани работници, практики на нелоялна конкуренция и нарастващ регулаторен натиск, които затрудняват стопанската дейност на МСП;

2. освен това отбелязва, че много предизвикателства, пред които са изправени МСП, са добре установени и предхождат настоящата геополитическа криза и кризата след COVID. Приветства амбицията на Европейската комисия да постави МСП в центъра на вниманието си, но отбелязва, че тази подкрепа следва да бъде постоянна и проактивна, а не ответна;

3. изразява съгласие, че справянето с тези предизвикателства трябва да бъде част от промишлената стратегия на ЕС, като се основава на импулса на Директивата за енергийната ефективност, Директивата за енергията от възобновяеми източници III, Директивата за данъчно облагане на енергията и законодателния акт за интегралните схеми с цел изграждане на отворена стратегическа автономност на Европейския съюз;

4. припомня, че Европейската комисия изготви съобщение относно икономическата сигурност в Европа; отбелязва, че широката рамка на промишлената политика на ЕС следва да бъде включена в националните програми за реформи на държавите членки и в програмите за интелигентна специализация на регионите;

5. приветства в този контекст съобщението относно пакета от мерки за подпомагане на МСП и подкрепящите законодателни предложения като дългоочакван пакет от законодателни актове в подкрепа на конкурентоспособността и издръжливостта на МСП, които са гръбнакът на европейската икономика;

6. изразява съжаление, че пакетът от мерки за подпомагане на МСП беше публикуван на толкова късен етап от политическия мандат и поради това закъсня със справянето с комбинираното въздействие на пандемията от COVID-19, агресивната война на Русия срещу Украйна, както и последиците от тях — например енергийната криза, проблемите, свързани с глобалната верига на доставки, и нарастващата инфлация. Това води до бавно възстановяване и по-слаби резултати на европейските МСП;

7. счита, че актуалното развитие е признак за нарастваща заплаха за обществото от множество кризи. Следователно икономиката трябва да бъде адаптирана, за да стане устойчива, стабилна и издръжлива. Трябва да се подготвим за нова реалност на несигурни геополитически ситуации, пандемии и екстремни метеорологични явления. Също така ще бъдат необходими допълнителни усилия, за да се обърне тенденцията в изменението на климата, тъй като според доклада на Междуправителствения комитет по изменение на климата от 2023 г. емисиите на парникови газове в световен мащаб продължават да нарастват. Тези предизвикателства ще променят из основи условията на икономическите дейности;

8. изразява съгласие, че трябва да се прилага широк набор от политически мерки и инструменти за финансиране, предвидени в пакета за подпомагане на МСП, в тясно сътрудничество с местните и регионалните власти, за да се подкрепят местното предприемачество и иновации и да се използват силните страни и ресурсите на всеки регион;

9. призовава за пълно признаване на принципа „Мисли първо за малките!“ като истинска парадигма, валидна през целия законодателен цикъл на ЕС, и изразява силна надежда, че Европейската комисия, както и съзаконодателите ще възприемат и прилагат изцяло този принцип в своята работа; припомня, че принципът „Мисли първо за малките!“ не бива да бъде в ущърб на насочването на вниманието към устойчивостта, която счита за заложена във всички политики на ЕС;

10. подкрепя определянето на представител на ЕС за МСП, който ще бъде пряко подчинен на председателя на Европейската комисия, като по този начин ще се засили ролята на мрежата от представители на МСП и на филтъра за МСП; същевременно призовава Европейската комисия да гарантира добавената стойност на тази роля, за да се избегне дублирането на работата на ГД „Вътрешен пазар, промишленост, предприемачество и МСП“; предлага да се създадат по-силни полезни взаимодействия между мрежата от представители на МСП и съответните териториални участници;

11. призовава Европейската комисия да обмисли нова рамка, която да разграничава стартиращите и разрастващите се предприятия от другите МСП, като признава решаващата роля на тази група дружества за икономическия растеж, техния принос за постигането на целите за растеж с нулеви нетни емисии и тяхната добавена стойност за повишаване на промишлената автономност на ЕС;

Регулаторни облекчения и цифровизация

12. отбелязва, че регулаторната и административната тежест са някои от основните пречки, за които систематично докладват МСП и браншовите органи ([1]), и приветства факта, че пакетът за подпомагане на МСП до голяма степен отговаря на този приоритет; подчертава ангажимента на КР за премахване на тежестите и пречките в трансграничен контекст чрез работата на неговата платформа Европейска група за териториално сътрудничество (ЕГТС);

13. признава, че постигането на целите на Зеления пакт на ЕС в един все по-сложен глобален контекст изисква опростена регулаторна рамка, която да е гъвкава, приспособима, пропорционална и да отговаря на поставените цели, което е от решаващо значение, особено за най-уязвимите икономически субекти като малките микропредприятия и семейните предприятия;

14. отбелязва ангажимента на Комисията да гарантира, че тестовете за МСП, филтрите за МСП и проверките за конкурентоспособност ще се превърнат в норма при изготвянето на политиките на ЕС; подчертава, че във връзка с тестовете за МСП Европейската комисия следва да гарантира, че нейните дирекции разполагат с достатъчно ресурси и имат организационен капацитет за извършване на висококачествени тестове за МСП. Прилагането на теста за МСП следва да се прилага при подготовката на всички проекти на законодателни актове, а не да се ограничава до икономическите досиета. При него следва също така да се вземе предвид кумулативното въздействие на законодателството и ефектът му надолу по веригата. Тестът следва да бъде актуализиран по време на целия законодателен процес. Подобни механизми са необходими на равнището на държавите членки, които признават ролята на местните и регионалните власти при транспонирането на законодателството на ЕС, без да добавят допълнителни изисквания към законодателството;

([1]) https://www.smeunited.eu/news/smes-require-rules-that-reach-objectives-not-add-red-tape.
https://www.eurochambres.eu/wp-content/uploads/2022/11/EES-2023-Euochambres-Economic-Survey-Report.pdf.
https://www.businesseurope.eu/policies/smes-and-entrepreneurship/reducing-regulatory-burdens-smes.

15. във връзка с теста за МСП призовава ЕК да гарантира, че в оценките на въздействието се прави разграничение между различните по размер категории МСП (микро-, малки и средни), за да се даде възможност за по-детайлна и целенасочена оценка на въздействието на всяка инициатива, с по-приобщаващо участие на заинтересованите страни от МСП;

16. призовава за засилване на ролята на КР в платформата „Готови за бъдещето“ въз основа на работата на неговата мрежа RegHub и за укрепване на синергиите между тестовете за МСП и оценките на териториалното въздействие, като се има предвид, че по-голямата част от МСП извършват дейност на местните пазари;

17. отправя искане мрежата RegHub на КР да бъде включена в процеса на намаляване на налаганата от ЕС тежест и призовава публичните органи на всички равнища да предприемат подобни усилия за рационализиране в рамките на своите правомощия;

18. приветства ангажимента на Комисията за намаляване с 25 % на тежестта за докладване, произтичаща от законодателството на ЕС; счита, че тази цел може да бъде постигната най-добре чрез прилагане на концепцията за активна субсидиарност и в тясно партньорство със стопанските организации и търговските камари;

19. е убеден в значителния потенциал на цифровизацията за премахване на пречките и тежестта за докладване за МСП; предоставя пълната си подкрепа за разгръщането на европейски цифрови иновационни центрове в целия ЕС и счита, че ако бъдат разработени и приложени правилно, единният цифров портал и новата техническа система на принципа на еднократност биха могли да предложат допълнителни възможности в тази област; подчертава обаче, че е важно МСП да бъдат осведомени за тези нови инструменти и функционалните възможности, които те предлагат, и счита, че това може да се постигне най-добре на местно и регионално равнище;

20. отбелязва, че редица местни и регионални власти разполагат с примери за най-добри практики за регулаторни облекчения и мерки за намаляване на докладването за МСП, които вече са въведени. Това се основава на обратната информация от МСП и местните заинтересовани страни. В качеството си на представител на регионите и общините в ЕС Комитетът разполага с експертен опит, за да събере тези примери и да насърчи по-широкото им прилагане;

21. приветства предложението на Комисията да извърши, съвместно с Европейския парламент и Съвета, оценки „на място“ на въздействието на предложените съществени изменения на законодателните предложения на Комисията върху МСП и конкурентоспособността; предлага в оценката да бъдат включени съответните докладчици на КР, тъй като те могат да дадат ценен принос към процеса поради близостта си до МСП на местно равнище;

22. подчертава, че европейските МСП биха имали полза от по-силните връзки между цифровизацията и програмата за по-добро регулиране в публичния сектор, като използват неотдавнашната работа на мрежата RegHub в областта на обществените поръчки и стратегиите за оперативна съвместимост на държавното управление в ЕС и като ангажират местните и регионалните участници в намирането на иновативни регулаторни решения;

23. подчертава, че европейските региони и градове са отворени за нови идеи и биха могли да предложат пространство за приемане на своята територия на регулаторни лаборатории за изпитване на по-благоприятни за иновациите правила и регулиране в ограничена среда и след това да докладват за най-добрите практики; КР вече извършва картографиране на такива проекти, които помагат на нашите МСП да бъдат подготвени за бъдещето, например в областта на изкуствения интелект. В зависимост от приложението, решенията с ИИ дават възможност на дружествата да ускоряват процесите или правят работните процеси по-ефикасни и следователно по-ефективни от гледна точка на разходите, но биха могли да се използват за улесняване и намаляване на разходите на предприятията, свързани с контактите им с публичните власти и спазването на правните и административните правила. Подобни идеи следва да се разгърнат в по-голям мащаб в градовете и регионите на ЕС;

24. отбелязва, че цифровата трансформация в рамките на сектора на МСП и в негова подкрепа изисква актуални ИТ системи, които да вдъхват доверие на сектора и да се характеризират с най-високо равнище на киберсигурност;

25. призовава усилията за опростяване и намаляване на броя на правилата и за насърчаване на цифровизацията да се основават на единната цифрова платформа на ЕС;

Инвестиции и достъп до финансиране

26. отбелязва, че повечето европейски МСП инвестират в своя устойчив преход, въпреки че като цяло срещат трудности с достъпа до финансиране за тази цел и със свързаните с това изисквания за докладване;

27. предлага, като се има предвид значителната роля на банковото финансиране, както и ограниченията на съществуващите субсидии и слабото значение на капиталовите пазари за МСП, капацитетът на банките да осигуряват финансиране за устойчиво развитие и други видове финансиране, необходимо за успеха на МСП, да бъде значително увеличен чрез стимули и опростено регулиране, като се има предвид дългосрочната цел за постигане на финансова самостоятелност на дружествата;

28. се застъпва за силни регионални екосистеми, които са тясно свързани на европейско равнище чрез международен обмен на знания между МСП и между регионалните правителства, по-специално чрез междурегионални инвестиции в иновации;

29. подкрепя новите инструменти, разработени в рамките на новата програма на ЕС за иновации, например създаването на регионални иновационни долини, като приканва по-специално „предприемчивите европейски региони“ (ПЕР) да се възползват от свързаните с тях възможности за финансиране и сътрудничество;

30. призовава за по-тесни полезни взаимодействия между Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), InvestEU, програмата „Цифрова Европа“ и програмата „Хоризонт“, особено с оглед на укрепването на сътрудничеството между МСП, университетите, технологичните центрове, европейските цифрови иновационни центрове и други научноизследователски и иновационни организации;

31. посочва, че подкрепата за МСП в рамките на политиката на сближаване продължава да бъде от съществено значение, особено в настоящия контекст на ограничения на доставките, високи цени на енергията и инфлация. Над 23 милиарда евро от фондовете на политиката на сближаване ще бъдат изразходвани за подпомагане на МСП да се разрастват и да повишават своята конкурентоспособност, поради което е изключително важно оперативните програми в регионите на ЕС да се разгърнат възможно най-скоро и да се избягват ненужните трансфери на финансиране към други програми на ЕС;

32. въпреки че приветства усилията на Комисията за повишаване на европейската конкурентоспособност, включително чрез платформата за стратегически технологии за Европа (STEP), която има за цел да рационализира инвестициите в стратегически технологии, които са от жизненоважно значение за конкурентоспособността и стратегическата автономност на Европа, Комитетът отново заявява отрицателната си позиция, изразена в неотдавнашното становище на КР относно преразглеждането на МФР за периода 2021—2027 г., по отношение на пренасочването на финансирането за сближаване към големите предприятия в регионите в преход, както и към по-развитите региони на държавите членки с БВП на глава от населението под средния за ЕС, както е предвидено в предложението за STEP;

33. подчертава обещаващата роля на фондовете за рисков капитал и колективното финансиране за подобряване на достъпа на МСП до финансиране; призовава тези решения да получат по-голямо признание и подкрепа като ефективни инструменти за стимулиране на икономическия растеж и конкурентоспособността в Европа;

34. счита, че различните видове подкрепа от ЕС могат да бъдат успешно съчетани, за да се укрепят ключовите области на STEP. От друга страна увеличаването на съфинансирането до 100 % за приоритетите на STEP следва да бъде отхвърлено. Ако не се изискват вноски за съфинансиране, съществува риск от загуба на дългосрочния характер на проектите;

35. взема под внимание дългоочакваното законодателно предложение за борба със забавата на плащанията, което е в съответствие със становището на КР от 2020 г. относно стратегията за МСП; признава обосновката за налагането на строги и единни правила за плащания за всички предприятия в целия ЕС, но счита, че в предложените разпоредби не се прави разлика между забавени плащания и дълги срокове за плащания;

36. счита, че това ще възпрепятства свободата на МСП да сключват договори, по-специално посредством предоставянето на единен максимален срок за плащане от 30 дни в отношенията между предприятията, би подкопало свободата, с която разполагат МСП в качеството си на частни икономически предприятия, да се договарят за различни условия на плащане, като се вземат предвид и различната степен на кредитна експозиция и финансовия сектор, в зависимост от това дали става въпрос за големи или малки/средни предприятия;

37. освен това отбелязва опасенията в някои сектори и сред някои видове МСП, които считат, че това би могло да окаже отрицателно въздействие по-специално върху сектора на търговията на дребно, който е доминиращ в районите с преобладаващо селски характер; предлага това да се разгърне първоначално на поетапен принцип;

38. счита, че събирането на количествени данни и наблюдението на дисциплината по отношение на плащанията от страна на Обсерваторията на ЕС по плащанията ще бъдат полезни за изготвянето на бъдещите политики;

39. призовава публичните органи на всички равнища в държавите — членки на ЕС, да дават пример за насърчаване на културата на плащания в срок по отношение на обществените поръчки и да адаптират съответно практиките на плащане на различните равнища на публичните администрации. Това означава да се гарантира, доколкото е възможно, че условията на плащане за по-сложни проекти, осъществявани от публични изпълнители и техни подизпълнители, като строителни работи, транспорт, ИТ услуги и др., се изпълняват своевременно, като същевременно се признава, че понякога този процес ще бъде извън контрола на възлагащия орган;

Умения за екологичния и цифровия преход

40. привлича вниманието към неотдавнашно проучване на Евробарометър ([2]), в което МСП определиха липсата на квалифицирани служители и свързаните с това последици като несъмнено най-големият проблем. Те често не разполагат със същите ресурси като големите предприятия, за да могат да се конкурират за служители и да инвестират в тяхното обучение. Поради тази причина, особено в рамките на Европейската година на уменията (2023 г.), следва да се обърне най-голямо внимание на квалификацията и преквалификацията на служителите в МСП, наемането на квалифицирани служители и признаването на квалификациите;

41. отчита факта, че в контекста на тази Европейска година на уменията МСП разчитат на разнообразен набор от умения и таланти за насърчаване на предприемачески дух, който да стимулира иновациите, конкурентоспособността и растежа. Местните и регионалните власти са в добра позиция да подкрепят регионите, особено отдалечените и селските райони, да създадат подходящи икономически и социални условия, с които да подтикнат младите хора да останат на тяхната територия;

42. изтъква, че ключовите умения за екологичния и цифровия преход на европейската промишленост се предоставят най-добре на МСП чрез регионални партньорства, мрежи и клъстери; отбелязва важния принос на партньорствата в рамките на Пакта за умения, които показват редица успешни действия за развитие на уменията на териториално равнище;

43. подчертава необходимостта от включване на местните и регионалните власти в създаването на предвидените „долини с нулеви нетни емисии“ и промишлени съюзи;

44. във връзка с това приветства създаването на резерв на ЕС от таланти и настоятелно призовава Комисията и държавите членки да изградят междуинституционално партньорство с МРВ и КР, за да се гарантира, че хората с подходящи умения могат да получат подходящите работни места;

45. призовава за по-бързо и по-ефективно признаване на професионалните квалификации на граждани на трети държави, включително чрез партньорства между държавите членки и Европейската комисия с трети държави, за да се подобри запълването на работните места и намирането на съответствие между търсените и предлаганите работни места;

46. призовава за бърза и целенасочена подкрепа, в партньорство с местните и регионалните власти (МРВ), за МСП в секторите, изправени пред най-сериозния недостиг на работна ръка, като например хотелиерството и ресторантьорството и търговията на дребно, за всеобхватно обучение на работниците мигранти и бежанците, което да включва езикови курсове и програми за запознаване със съответната култура;

47. отбелязва, че е важно да се подкрепят инициативи за професионално обучение, които подкрепят новите умения и признават ролята на МРВ в изграждането на партньорства на местно равнище чрез отношения със стопански организации, и отбелязва, че много региони осъществяват успешни инициативи в това отношение;

48. настоятелно призовава държавите членки и Европейската комисия да признаят първостепенното значение на наставничеството като ключова част от намирането на решение за преодоляване на разминаването между обучението и заетостта, като се повишат уменията, увереността и мотивацията на хората, включително, ако не и най-вече в контекста на МСП;

Данъчно облагане

49. счита, че BEFIT е комплексно и подробно предложение със значителни последици за публичните власти и предприятията. Подчертава, че настоящият приоритет в ЕС е прилагането на Директивата на Съвета за гарантиране на глобално минимално равнище на данъчно облагане на многонационалните групи в Съюза (Директивата за втория стълб). Признава, че правителствата и другите заинтересовани страни ще се нуждаят от време, за да оценят въздействието на Директивата за втория стълб и че потенциалните взаимодействия между Директивата за втория стълб и предложението за BEFIT изискват внимателно обмисляне и анализ;

([2]) Проучване на Евробарометър: МСП и недостигът на умения, ноември 2023 г.: https://europa.eu/eurobarometer/surveys/detail/2961.

50. изтъква, че за да може Директивата относно трансферното ценообразуване да постигне целта си за намаляване на споровете във връзка с трансферното ценообразуване и разходите на предприятията за привеждане в съответствие, тя ще трябва да гарантира, че функционира по начин, който е в съответствие с принципа на сделката между несвързани лица и не създава риск от различия и увеличаване на споровете с трети държави;

51. счита, че факторът за успех на инициативата за създаване на система за данъчно управление по главно управление за малките и средните предприятия (МСП) ще бъде способността ѝ да привлича предприятия да участват в схемата; за да се случи това, схемата трябва да осигури реално опростяване и намаляване на разходите за спазване на данъчното законодателство;

52. е убеден, че по-специално по-малките МСП, които извършват дейност на своите национални пазари, могат да спечелят много от новите правила за данъчно облагане, посочени в предложението за директива за създаване на система за данъчно управление по главно управление, което би могло да ги насърчи да се разрастват и разширяват в рамките на единния пазар на ЕС, без да бъдат възпрепятствани от ненужни тежести във връзка със спазването на данъчното законодателство. Подчертава, че потенциалните ползи за МСП трябва да бъдат пропорционални на административната тежест и разходите за прилагане за данъчните администрации в ЕС.

Брюксел, 31 януари 2024 г.

Председател
на Европейския комитет на регионите

Vasco ALVES CORDEIRO